

מדוע זקוקים לשתי לוחות?

Category: חגים, שבועות

שתי לוחות הברית מופיעות חמש כנגד חמש. הן מסמלות נשים וגברים, ימין ושמאל, חסד וגבורה. כיצד עלינו לשלב ביניהם?

שליחות עם שיווין מלא

היום אני רוצה לפתוח בנימה אישית למרות שהדבר עשוי להכניס אותי לצרות: אשתי לא אוהבת שקוראים לה בתואר "רעבעצין". לדעתי הסיבה היא משום שבעיני הרעבעצין מצטיירת כאישה זקנה ועצבנית שהולכת עם מקל ויש לה קשיי שמיעה^[1]

אבל לה יש הסבר יותר פילוסופי לנושא, כמעט פמיניסטי: את התואר 'רעבעצין' אשה מקבלת בזכות בעלה; אם בעלה מכהן כרב הרי שבאופן אוטומטי היא נחשבת ל'רעבעצין'. כלומר, אין זה תלוי בכישורים האישיים שלה או במעורבות שלה בחיי הקהילה ובית הכנסת. ייתכן שהיא תבקר בבית הכנסת רק פעם אחת בשנה, אך מתוקף היותה אשת הרב היא נחשבת הרעבעצין. זה כמו First Lady שהיא לא צריכה להיבחר בבחירות אישיות, שכן אישיותה הפרטית לא מעלה ולא מורידה כלל. רק בזכות העובדה שבעלה מכהן כנשיא^[2] היא נקראת 'הגברת הראשונה'.

בתנועת חב"ד, לעומת זאת, שליח שנוסע לשליחות למדינה כלשהי חייב להיות נשוי. אשתו לא רק נושאת בתואר "אשת השליח" שנוסעת יחד איתו מכורח הנסיבות והאילוצים, אלא היא שליחה בזכות אישיותה העצמית. ביחד הם מקימים ומייסדים את הבית חב"ד המקומי. פעמים רבות היא זו שמנהלת את כל הפעילות הגדולה שמתקיימת בין כתלי בית חב"ד, אם זה תוכנית ההיברו סקול, שיעורים למבוגרים, גן ילדים, מקווה, מסיבות ואירועים, ולמעשה את הכל.

במקרה שלי, אפשר לומר שאני כאן נושא בתואר 'הרב' בגלל שאשתי היא הרעבעצין. בכל יום אני מודה לה' על כך שאשה לא מכהנת בתפקיד של רב, כי אחרת הייתי צריך לחפש עבודה אחרת^[3]

הרבי בנה את מוסד השליחות בצורה כזאת שהנשים הן שותפות מלאות בעשיה הפורייה של הבית חב"ד. ובגלל העובדה הזאת נשים מוכנות לנסוע לשליחות למקומות מרוחקים כמו אלסקה וסין וכו', משום שהן שותפות שוות לעשיה הברוכה. כך יש להן את אותו הסיפוק שיש לשלוחים ואולי יותר מכך.

הרבי יצר דגם חדש ביהדות, כזה שלא היה קודם לכן. משה רבינו, למשל, הנהיג את עם ישראל, אבל אשתו ציפורה לא היתה מעורבת בעשיה ולמעשה היא הייתה מרוחקת מאור הזרקורים. מרים אחותו של משה היתה המנהיגה של הנשים, אבל לא שמענו שבעלה היה מעורב בעשיה

הציבורית. וכך במשך כל הדורות בעם ישראל היו גברים מנהיגים ונשים מנהיגות, אבל לא בתור זוג נשוי.

רק בדורנו הרבי יצר את מפעל השליחות כעבודה שאותה חולקים שני בני הזוג בהדדיות ובשיתוף פעולה. זהו למעשה סוד ההצלחה האדירה של מפעל השליחות של חב"ד. בדרך כלל, כשרק אחד מבני הזוג מעורב בעשיה, הרי שהשני יושב ומתלונן כל היום. אולם כאשר שני בני הזוג שותפים לעשיה באורח הדדי הרי ששניהם מעודדים האחד את השני.

מסר כפול

זה מביא אותנו לעשרת הדברות שאנחנו קוראים היום בתורה. עשרת הדברות נכתבו על שתי לוחות אבנים, חמשה על לוח אחד וחמשה על הלוח השני.

שואל הרבי ('שיחות קודשי תשל"ג כרך א עמי 81) מדוע באמת ניתנו עשרת הדברות כשהן כתובות על שתי לוחות נפרדות? אם הקב"ה רצה להדגיש את החשיבות של כל דיברה הרי הוא היה צריך לתת כל דיברה על לוח נפרד, ואם לא זו הכוונה אז שיכתוב את כל עשרת הדברות על לוח אחד. מדוע חמש דברות נכתבו על לוח אחד וחמש נוספות על הלוח השני?

ובפרט שמספר האותיות המופיעות על הלוחות אינו שווה. בעשרת הדברות ישנן 620 אותיות, אולם רובן מופיעות בלוח הראשון בחמשת הדברות הראשונות. בלוח הראשון יש יותר מחמש-מאות אותיות ואילו בלוח השני מופיעות הרבה פחות מילים.

ואס־כן, מדוע מופיעות הדברות חמש כנגד חמש? מה מיוחד במספר חמש? עצם העובדה שהקב"ה בחר לתת את הדברות במספר של עשר הרי זה מובן, משום שהם באים בהמשך לעשרה מאמרות שבהם נברא העולם, אבל איזה ענין מצאנו במספר חמש?

כאשר מסתכלים על גוף האדם, אנו מוצאים את המספר עשר כפי שהוא מחולק לשניים: לכל אדם יש עשר אצבעות שמחולקות לשני ידיים, חמש ביד ימין וחמש ביד שמאל. יד ימין מסמלת את מדת החסד והעשיה ("ימין מקרבת") ואילו יד שמאל מסמלת את מדת הגבורה ("שמאל דוחה"). יש דברים שצריך לקרב ולעשות, ולעומתם יש דברים שצריך לדחות מאיתנו.

את המוטיב הזה אנחנו מוצאים בחלוקה של שתי לוחות הברית: בלוח הראשון מופיעות חמשת הדברות הראשונים, שהן: אמונה בה', איסור עבודה זרה, לא תשא את שם ה' לשוא, שמירת שבת וכיבוד אב ואם. בלוח השני מופיעות חמשת הדברות השניות: לא תרצח, לא תנאף, לא תגנוב, לא תענה ברעך עד שקר ולא תחמוד.

בלוח הראשון אנחנו מוצאים בעיקר מצוות עשה ואותן אנו מקרבים אלינו ביד ימין כי אותן צריך לעשות. ואילו בלוח השני אנחנו מוצאים את מצוות לא תעשה שאותן יש לדחות מאיתנו ביד שמאל: לא תגנוב ולא תרצח וכו'.

זוג לוחות מושלם

הרבי מביא הסבר נוסף, שהחילוק בין הלוחות הוא, שבלוח הראשון מופיעות מצוות שבין אדם למקום ואילו בלוח השני מופיעות המצוות שנהוגות בין אדם לחברו.

ניתן לומר בדרך אפשר עוד חילוק שבולט לעיניים: בלוח הראשון אנחנו מוצאים דברות שקשורות ונוגעות יותר לנשים, ואילו הדברות שבלוח השני מכוונות יותר לגברים.

מי מקיים יותר את מצוות כיבוד הורים? מי מטפל בהורים הזקנים? הבנים עושים טובה ובאים לביקור פעם בחודש, מגישים כוס תה להורים ובזה הם יצאו ידי חובת כיבוד אב ואם. הנשים לעומתם מטפלות בהורים במסירות יומם ולילה ולא מתעייפות.

גם לגבי האמונה בה' אנחנו רואים במוחש שנשים מתאפיינות באמונה תמימה ויראת שמים יותר מאשר הגברים. וכך הם הדברים לגבי שמירת השבת, שהאישה היא זו שמייצרת את האווירה השבתית ודואגת לסעודת ליל שבת, מדליקה נרות שבת וכו' וכו'. בלי האישה אין שבת בבית.

ואילו הדברות שבלוח השני מופנות ומכוונות בעיקר לציבור הגברים: לא תרצח, לא תגנוב, לא תחמוד [א] אין צורך בהסברים, כולנו יודעים אל מי מופנים הדברים.

הנקודה המעניינת היא, שכאשר ה' אמר למשה לפני מתן תורה שילך לדבר עם בני ישראל ולברר אצלם אם הם רוצים לקבל את התורה, הוא אמר לו "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל" (שמות יט, ה). אומר על-כך רש"י: "כה תאמר בלשון הזה ובסדר הזה לבית יעקב אלו הנשים" [א] ותגיד לבני ישראל [א] לזכרים". קודם שמשא ידבר לציבור הנשים ורק אח"כ לציבור הגברים.

ויש לומר שהקב"ה בעצמו עשה כך, גם הוא אמר קודם את הדברות ששייכות יותר לנשים ורק לאחר מכן את אלו ששייכות יותר לגברים.

הרבי מסיים ואומר שאדם בריא משתמש בשתי ידיו ולא רק ביד אחת. כלומר, לא מספיק לקיים רק את המצוות שבין אדם לחברו (אלו שביד שמאל) אלא צריך לקיים ולעסוק גם במצוות שביד ימין. יש לקיים את מצוות עשה וגם את מצוות לא תעשה.

הזוגות הצעירים שנוסעים לשליחות הם כמו שתי לוחות הברית, יד ימין ויד שמאל. הלוח הראשון אלו הדברות ששייכות לנשים, זהו יד ימין, ימין מקרבת, מדת החסד. הלוח השני זהו שמאל דוחה, שלפעמים צריכים גם את המוטיב הזה. רק ביחד ניתן להשלים את השליחות במלואה ובשלמותה.

והדברים נכונים כלפי כל זוג נשוי. כל אחד מבני הזוג הוא לוח אחד מלוחות הברית, ואין קיום לאחד בלי השני, רק צריך להיזהר שלא לשבור את הלוחות.